Szekspiriada, czyli Wielki Bard żywy jak nigdy

KULTURA 22.04.2016, 01:00

Milena Rachuń Chehab, współpraca: Joanna Derkacew-Crawley

© JEROBEL OSEVA/REUTERS

GAZETA PRAWDY KSIĄŻKI

Setki wydarzeń od Londynu po Wrocław i Gdańsk, najlepsze zespoły teatralne na żywo w internecie, Wielki Bard w wersjach jazz, pop i hip-hop - tak świat obchodzi okrągłą rocznicę śmierci jednego z ojców założycieli współczesnej literatury.

400 płaczek i płaczmiłów przejdzie wczesnym sobotnim popołudniem w kondukcie żałobnym spod gdańskiej Złotej Bramy, przez Długi Targ, a potem ulicami Długą, Pocztową i Złotą. Kondukt zakończy odczytanie testamentu przez świętej pamięci nieboszczyka, a właściwie jego ducha. Ma jednak nie być bardzo smutno, w końcu z tą śmiercią zdążyliśmy się już oswoić - w sobotę obchodzimy 400 rocznicę (data jest domniemana, ale ogólnie przyjęta).

Gdański Teatr Szekspirowski (GTS) tego dnia uczci swojego patrona, pokazując projekt "Complete Walk" (nazwa nawiązuje do wydania dzieł wszystkich Williama Szekspira, czyli "The Complete Works"), powstały we współpracy z londyńskim teatrem The Globe. Na 37 ekranach umieszczonych na drewnianych galeriach GTS zostanie wyświetlone 37 krótkich filmów inspirowanych sztukami Szekspira, przy czym każdy z nich został nakręcony tam, gdzie dzieje się akcja danego dramatu: "Antoniusz i Kleopatra" w podnóżu piramid, "Hamlet" na skalach dunkierskiego Elsynoru, "Kupiec wenecki" w mieście dolów, a "Romeo i Julia" w Weronie.

REKLAMA

REKLAMA

Jazz, pop, hip-hop

W Londynie wielki spacer śladami Szekspira odbywa się na trasie z opactwa westminsterskiego do Tower i jest jedną z wielu atrakcji inicjatywy Shakespeare400. Wydarzenia w jej ramach odbywają się w 110 krajach, a kulminacyjnym momentem jest właśnie 23 kwietnia. Tego dnia w trzech angielskich miastach związanych z Szekspirem - w Stratford-on-Avon, Oksfordzie i Londynie - ciężko będzie wyjść z domu bez natknięcia się a to na dedykowaną mistrzowi procesję jazzową zakończoną pokazem fajerwerków (muzycy z Nowego Orleanu wystąpią w Stratford), a to na maraton poezji (Victoria and Albert Hall w Londynie) i licie rekordu tysiąca sztuk w 10 dni (festiwal w londyńskim Shoreditch), a to na plenerowe przedstawienie "Ryszarda II" w wersji hiphopowej (Oksford).

Co prawda większość wydarzeń odbywa się w Wielkiej Brytanii, ale w sobotę także w nich można będzie uczestniczyć, nie wychodząc z domu. Duża część imprez z Szekspirem w tytule przewiduje internetowe relacje na żywo (np. streaming z parady i fajerwerków w Stratford chętni mogą śledzić na Shakespearecelebrations.com).

Szekspir żyje

Jedną z największych inicjatyw jest wspólny projekt BBC i British Council, które dzień wcześniej oficjalnie uruchomią specjalny kanał www.bbc.co.uk/shakespeare400. W streamingu będzie tam można zobaczyć m.in. wiele produkcji Royal Opera House, The Globe czy Brytyjskiego Instytutu Filmowego stworzonych specjalnie na tę okazję.

Kanał zainauguruje piątkowa transmisja na żywo (od godz. 20.30, wszystkie terminy podajemy według czasu polskiego) koncertu zespołu chorałowego w kościele w Stratford-on-Avon, gdzie został pochowany pisarz. Sobotę z Szekspirem można będzie zacząć już od śniadania, np. zaglądając z kamerą do jego mieszkania i ogródka (od godz. 9) czy spotykając się z 16-osobową grupą aktorów z The Globe, którzy właśnie wrócili z dwuletniego światowego tournée, w ramach którego pokazali "Hamleta" w każdym kraju świata, także w miejscach najbardziej zagrożonych przez klęski żywiołowe i konflikty zbrojne (godz. 14). "Globe to Globe" odbył się m. in. w Afganistanie, Iraku, Liberii czy Sierra Leone, a scenami były nie tylko deski teatrów czy uniwersyteckich aul, ale też świątynie, parki, plaże czy obozy dla uchodźców.

REKLAMA

REKLAMA

Sobotnie popołudnie będzie także okazją do podglądania aktorów przygotowujących się do wieczornych przedstawień - np. gości Royal Ballet podczas ich próby do "Zimowej opowieści". Będzie można przejrzeć jeszcze raz rozdzierającą scenę otrucia kochanków w "Romeo i Julii" albo po prostu posłuchać fragmentów z "Otella" i "Faltstaffa" Verdiego w wykonaniu orkiestry z Covent Garden czy koncertu Orkiestry BBC, która wykona utwory z najlepszych ekranizacji dramatów Szekspira.

Wieczór można zacząć od transmisji na żywo z Glasgow (godz. 20-21), gdzie studenci uczelni artystycznych wspólnie ze Szkocką Orkiestrą Symfoniczną BBC stworzyli spektakl muzyczno-taneczno-ningowy zainspirowany "Snem nocy letniej", a zakończyć przebojem Royal Shakespeare Company (od godz. 23.30) - wyreżyserowany przez Gregа Doran "Ryszard II", z Daviden Tennantem w roli tytułowej, po raz pierwszy gray będzie online na całym świecie.

REKLAMA

Bard w pubie, sklepie i kościele

Po 23 kwietnia tempo zapewniania na każdym kroku, że "Szekspir żyje", nie spadnie.

REKLAMA

Oprócz specjalnie przygotowanych adaptacji sztuk, które przygotowuje właściwie każdy szanujący się teatr świata zachodniego, wielbiciele talentu Szekspira albo ci, którzy po prostu dali się ponieść szaleństwu (a o to nietrudno, bo w Anglii każdego dnia Szekspira pełno w mediach, na billboardach w metrze, a nawet na stoisku spożywczym - dom towarowy Fortnum & Mason wypuścił serię czekolad Sweet Theatre z bohaterami jego sztuk), mogą do woli wybierać między liczącymi wystawami (okolicznika Bodleian Library zmierzy się np. z motywem śmierci w dziełach Szekspira) czy licznymi prelekcjami (naukowcy z Oksfordu opowiedzą m.in., jak łatwo było stracić życie w czasach Szekspira, oraz pokażą książki astrologiczne, z których korzystali ówczesni medycy).

Najciekawsze wydają się pomysły wystawiania sztuk barda w nietypowych miejscach: na zamku, w akwarii, kościołach czy pubach. W pokwie lipca specjalne przedstawienie "Snu nocy letniej" (połączone z piknikiem) odbędzie się na zamku Berkeley należącym do rodziny Berkeleyów od 850 lat - to właśnie tam 420 lat temu wystawiono tę sztukę po raz pierwszy jako jedną z atrakcji weselnych.

Dla tych, którym na Wyspy daleko

Dzięki staraniom British Council, które ma swoje biura w ponad stu krajach - Szekspirowską rocznicę fani barda mogą na dziesiątki sposobów celebrować bliżej siebie. W Polsce regularną transmisję spektakli z londyńskiego National Theatre oferuje Multikino (wczoraj retransmitowało "Hamleta" z Benedictem Cumberbatchem w roli głównej), w ostatnim tygodniu w Łodzi w ramach XVI Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki można było wziąć udział w nowojorskiym do "Snu nocy letniej" warsztacie dla licealistów "Nie|kontrolowane swingowanie", poświęconym ludzkiej seksualności i cielesności.

REKLAMA

Kilka dni temu odbyła się też polska premiera książki zdobywcy Bookera Howarda Jacobsona "Słyszeć się nazywam", nawiązującej do "Kupca weneckiego" (to część "Projektu Szekspir", w którym wzięła udział także m.in. Margaret Atwood i Jeanette Winterson, a swoim uwspółcześnieniorym "Makbetem" ma go zaskoczyć Jo Nesbo).

W czerwcu Stanisław Soyka i Cracow Singers wystąpią w Krakowie ze specjalnym projektem muzycznym "Shakespeare a cappella", natomiast w ramach warszawskiego Big Book Festivalu odbędzie się "Hamlet. Casting", podczas którego wybrane sceny w polszczyźnie wykonaniach komentowane będą przebojami muzyki pop. A od kwietnia do października odbędzie się seria koncertów sekstetu wokalnego proMODERN, który wykona sonety Szekspira do muzyki napisanej specjalnie na tę okazję.

Szekspir, gdyby żył, byłby online

Na stronie Shakespearelives.org można zobaczyć prace, które wygrały międzynarodowy konkurs fotograficzny z Szekspirem w tle, poznać przepisy na truciznę, którymi raczyli się bohaterowie jego sztuk, poszczyć się angielskiego (choć na szczęście nie tego Szekspirowskiego, który sam wymaga przekładu na współczesny angielski) podczas jednego ze specjalnych kursów online, a po wszystkim zagrać w grę na konsolę. Gra - zaprojektowana we współpracy z British Council w Rosji - nazywa się "Emoji Shakespeare" i polega na uzupełnianiu fragmentów sonetów, komedii, tragedii i innych tekstów Szekspira odpowiednimi emotikonami. W takiej wersji, jak zapewniają twórcy gry, "Szekspir jest żywy jak nigdy".

Wrocław, Shakespeare & Co.

23 kwietnia Europejska Stolica Kultury 2016 Wrocław, jak wiadomo, obejmie tytuł Światowej Stolicy Książki UNESCO - i tam toi nie obędzie się bez Szekspira. Weekend otwarcia zaczyna się już dziś (otwarcie Muzeum Pana Tadeusza z multimedialną wystawą wokół rękopisu Mickiewicza, Europejska Nocy Literatury i spotkanie z norweskim autorem kryminałów do Nesbo).

Dialogi z "Otella" i "Romea i Julii" usłyszymy podczas Europejskiej Nocy Literatury 23 kwietnia m.in. w wykonaniu aktorów wrocławskiego Teatru Polskiego: Ewy Skibińskiej, Bartosza Porczyka, Cezarego Łukaszewicza, oraz gości: Magdaleny Cielecklej, Doroty Pomykały, Doroty Segdy, Mariusza Bonaszewskiego i Jana Nowickiego. Szekspira usłyszymy w rozmaitych przestrzeniach - od podziemnego budynku, w którym na występuje Teatr Pieśń Kozła po kamienice w Rynku. W Narodowym Forum Muzyki - koncert "Śpiewający Szekspir", do muzyki kompozytorów z całej Europy. Lista atrakcji na weekend z literaturą jest długa. To m.in. spektakle z wybitną ilustratorką Iwoną Chmielewską, wieczór poświęcony "Zaraźie" Jerzego Ambrozlewicza, książce o epidemii ospy, która wybuchła we Wrocławiu w 1963 r. (o życiu w zamkniętym mieście Mariusz Szczygieł porozmawia z epidemiologiem prof. Andrzejem Gładyszem), "Spacer ulicą Krokodyli", czyli plenerowy performance prezentujący polskich pisarzy związanych ze Lwowem - od Brunona Schulza po Gabrielę Zapolską. Na Nowym Targu stanie Pop Up Pavillon Instytutu Goethego, trwa Miesiąc Lwowski - na ten weekend zaplanowano m.in. nocny maraton poezji i muzyki. Wieczar pojawią się w oskierniach i piekarniach, książki - w tramwajach i autobusach, któreymi czytelnicy będą mogli jeździć za darmo, a dodatkowo zostaną nagrodzeni kwiatami. Wrocław po ponadstuletniej przerwie będzie miał też swojego pisarza miejskiego: do sierpnia niemiecki reporter Marko Martin będzie opisywał życie Europejskiej Stolicy Kultury. (mp)

REKLAMA

Filmy, seriale, płyty, koncerty, książki, spektakle, wystawy, komiksy. Przez cały dzień i cały tydzień.